

Regionalt handlingsprogram

Det regionala handlingsprogrammet är Stockholms läns socialdemokratiska partidistrikts övergripande politiska inriktning inför mandatperioden 2022 – 2026. Programmet beskriver vår politik för att knäcka den organiserade brottsligheten, stärka välfärden och öka takten i klimatomställningen.

Programmet ger en gemensam inriktning för vår politik på alla nivåer. Programmet underlättar för dem som utses att representera partidistriktet att företräda medlemmarna på ett bra sätt. Under en lång rad år har ställningstaganden enbart skett i form av motioner och motionsutlåtanden på våra kongresser, nu kompletteras detta med ett samlat program.

Det regionala programmet är framtaget gemensamt av oss Socialdemokrater i Stockholms län, och distriktsstyrelsen är därför övertygad om att programmet både kommer användas av och inspirera även på den kommunala nivån. I grunden är det dock respektive arbetarekommun som avgör vad Socialdemokraterna i varje kommun ska driva för politik. Det ger möjlighet att ta hänsyn till lokala förutsättningar och ger medlemmarna inflytande på den lokala politiken.

Innehållsförteckning

Regionalt handlingsprogram	1
Vänd på varenda sten för att bryta segregationen och knäcka gängen	4
Ta tillbaka kontrollen över sjukvården	5
Ta tillbaka kontrollen över äldreomsorgen.....	7
Ta tillbaka kontrollen över skolan	8
Öka takten i klimatomställningen	10
En stark kollektivtrafik – för tillväxt, jämlikhet och klimatomställning.....	13
Bygg bostäder för alla – i hela Stockholmsregionen.....	14
Stockholmsregionen – en attraktiv arbetsmarknad.....	16
Konsten, kulturen och idrotten bidrar till en rikare Stockholmsregion	18

Stockholmsregionen kan bättre. En skola som lyfter alla barn, vård efter behov och en äldreomsorg utan minutscheman – allt det är möjligt i vår region. Men det kräver att vi prioriterar och tar tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden.

Segregationen och den grova brottsligheten måste bekämpas. Brottslingarna ska bort från gatorna och nyrekryteringen ska strypas. Då krävs fler poliser och skärpta straff, men också bättre samarbete mellan skola och socialtjänst.

Stockholmsregionen ska vara ledande i klimatomställningen. Våra utsläpp måste minska – genom att stödja ny, klimatsmart teknik, möjliggöra klimatsmarta resor med kollektivtrafik och elfordon och främja en hållbar konsumtion. På det sättet utvecklar vi tillsammans ny teknik som tryggar jobben här och samtidigt bidrar till hela världens arbete för att minska klimatutsläppen.

Vi är starkare tillsammans. När alla som kan gå till jobbet har ett arbete och när den gemensamma välfärden finns där för den som behöver den. Så skapas ett framgångsrikt och tryggt samhälle. Vi kommer varje dag att stå upp för alla människors lika värde och stå emot mörka krafter som vill splittra. För oss handlar det om att stå på rätt sida av historien.

Vänd på varenda sten för att bryta segregationen, knäcka gängen och öka tryggheten

Stockholmsregionen är Sveriges främsta plats för tillväxt, innovation, kultur och välfärd. Samtidigt breder segregationen ut sig och skapar orättvisor inom och mellan olika kommuner. Med skjutningar, sprängningar, narkotikaförsäljning och annan brottslighet ökar känslan av otrygghet för alla oss som bor i vår region. Parallella samhällen som skapats med en illegal bostads- och arbetsmarknad driver den organiserade brottsligheten. Den utvecklingen kan vi socialdemokrater aldrig acceptera. Vi ska kraftsamla och trycka tillbaka brottsligheten. Vi ska ha fler poliser. Vi ska ha fler kameror Och vi ska bekämpa brottens orsaker.

Alla barn har rätt att växa upp i trygghet, framtidstro och gemenskap. Det effektivaste sättet att hindra unga människor att välja kriminalitet är en bra utbildning, en meningsfull fritid, ett första jobb, möjlighet att flytta hemifrån. De sociala insatserna, genom till exempel fältarbetare, måste öka. Föräldrar som har arbete och inkomst som de kan försörja sig på är viktiga förebilder.

Föreningsliv och civilsamhälle gör viktiga insatser varje dag och deras förutsättningar måste värnas och utvecklas. Samhällsservice ska vara tillgänglig för alla länets invånare i såväl förort som landsbygd. Närvaron av olika samhällsinstitutioner i hela regionen bidrar till trygghet.

EBO-lagstiftningen bidrar till och fördjupar segregationen i Stockholmsregionen. Alltför många asylsökanden utnyttjas hänsynslöst på en svart bostads- och arbetsmarknad. Därför ska EBO-lagstiftningen avskaffas. EBO innebär att asylsökande från första dagen i Sverige kan välja att bo hemma hos någon och få ekonomisk ersättning för det i stället för att bo på Migrationsverkets anläggningsboenden. Alla asylsökanden behöver tas emot på migrationsverkets anläggningsboenden för introduktion innan de kan flytta vidare. När alla kommuner tar ansvar och välkomnar nya svenskar blir möjligheten till integration lättare.

Stockholms läns bostadsmarknad där allmännytta helt eller delvis saknas i flera kommuner bidrar starkt till segregationen. Socialdemokraterna anser att alla kommuner ska ha allmännyttiga bostäder för att kunna ta ett socialt ansvar.

Arbetskraftsinvandringslagen ska skärpas. Idag utnyttjas den av kriminella krafter som tjänar pengar på utsatta människor. Människor med drömmar som hamnar i en mardrömsliknande tillvaro. Påhittade eller slavliknande jobb inom branscher utan arbetskraftsbrist är alltför vanligt. Ett exempel är LSS-sektorn och personlig

assistans, ett annat är byggbranschen. En prövning av behovet på arbetsmarknaden måste ske för att förhindra att människor utnyttjas. Får man arbetstillstånd i Sverige ska man också ha ett jobb med sjysta villkor. Det krävs ordning och reda i alla system som har med migration att göra för att motarbeta Trafficking.

Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer måste upphöra. Förövarna finns i alla delar av samhället och våldet drabbar många barn direkt och indirekt. Kvinnojourenerna är idéburna organisationer som behöver långsiktiga förutsättningar och partnerskap med kommunerna. Skyddat boende ska inte privatiseras och det ska inrättas en nationell bostadsförmedling för våldsutsatta kvinnor dit alla kommuner ska bidra med bostäder. Hedersrelaterat våld och förtryck kan aldrig accepteras.

Vi vill

- Förebyggande insatser är lika viktiga som strängare lagstiftning. Alla unga måste ges förutsättningar att klara grundskolan för att komma in i gymnasieskolan och därmed kunna etablera sig i samhälls- och yrkesliv.
- Ha fler poliser och fler kameror.
- Inför strängare straff för utpressning och skärpa reglerna för arbetskraftsinvandring.
- Avskaffa fri etableringsrätt för personlig assistans.
- Arbeta för att Region Stockholm ska skärpa till sitt tillsynsansvar för att stoppa handeln med läkarintyg.
- Regionen ska driva ett aktivt brottsförebyggande arbete i regionens egna verksamheter för att stoppa välfärds kriminalitet
- Avskaffa EBO-lagen.
- Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer måste upphöra
- Ge kvinnojourenerna långsiktiga förutsättningar genom partnerskap. Alla kommuner ska tillhandahålla bostäder till personer med behov av skyddat boende även från andra kommuner.
- Införa en nationell bostadsförmedling för våldsutsatta kvinnor, där alla kommuner samverkar för att ge kvinnor och barn i behov av ny bostadsort möjlighet till detta.

Ta tillbaka kontrollen över sjukvården

Vi ska ta tillbaka den demokratiska kontrollen över Stockholmsregionens sjukvård. Sveriges rikaste region ska ge vård efter behov. Ingen ska kunna köpa sig före i kön, plånbok ska aldrig gå före behov och alla stockholmare ska ha en jämlik tillgång till sjukvård.

Pandemin har drabbat sjukvården hårt. Vårdskulden och operationsköerna har vuxit lavinartat. Stockholmsregionens sjukhus, vårdcentraler och vårdpersonal måste ges förutsättningar att ge vård efter behov i tid. För det måste vårdens pengar gå till vård. Idag går alltför stor andel av våra skattepengar till dyra konsulter, inhyrd personal, byråkrati, uppsplittrande och dyra vårdval samt utförsäljningar och tveksamma affärer. Samtidigt går akutsjukhusen och primärvården på knäna till följd av ständiga neddragningar och vårdpersonal varslas.

Vi måste ta tillbaka den demokratiska kontrollen över Stockholms sjukvård. Vi vill se en sammanhållen sjukvård som styrs av patienternas behov. För det behöver vi kunna styra när och var vård ska etableras så att den är jämlikt tillgänglig i hela regionen. Vårdbehovet i stället för vårdefterfrågan ska styra vårdutbudet. I vår Stockholmsregion får cancersjuka företräde framför blodsockermätningar utanför mataffären. Regionen måste kunna ta tillbaka privat vård som läggs ner när patienter drabbas. Offentlighetsprincipen ska omfatta alla aktörer inom sjukvården. Kontrollen över de företag som arbetar på uppdrag av regionen ska skärpas. Vi kommer aldrig acceptera välfärds kriminalitet, som till exempel falska läkarintyg. Vi kommer heller aldrig acceptera slöseri med skattepengar och kommer därför ta krafttag mot alla former av jäv och korruption oavsett om det gäller företag, politiker eller tjänstemän. Auktoritära regimer ska inte längre ges möjlighet att verka i region Stockholm sjukvård.

För oss socialdemokrater kommer välfärden alltid först. En bra sjukvård börjar med bra villkor för vårdpersonalen. Stockholms vårdanställda behöver fler kollegor, bättre löneutveckling och starkare tillit till professionen. Trots god ekonomi tvingas vården till besparingar och personal varslas eftersom skattepengar går till annat än sjukvård. Vi vill att fler ska vilja jobba kvar och fler ska vilja söka sig till regionens sjukvård.

Idag är det alldeles för många kommuner och stadsdelar som saknar en god och nära vård. Alla ska kunna välja vårdcentral och alla ska ha en närliggande vårdcentral att välja och tillgången till exempelvis barnmottagningar, gynnottagningar och psykiatri ska vara jämlikt tillgängligt i hela regionen.

Vi vill

- Ta tillbaka den demokratiska kontrollen över sjukvården i Region Stockholm. Att vårdens pengar ska gå till vården. Det gör vi bland annat genom att; styra vården dit den behövs och inte där det är mest lönsamt för vårdbolag att etablera sig. Säkra den samhällsbärande infrastrukturen genom att ta tillbaka 1177 i egen regi. Ta krafttag mot oseriösa företag och välfärds kriminalitet. Låta offentlighetsprincipen ska gälla inom all skattefinansierad vårdverksamhet, karantänsregler mellan politik och näringsliv ska införas.

- Ge sjukhusen förutsättningar att garantera patientsäkerheten och utveckla framtidens sjukvård. Öppna fler vårdplatser, ge vårdpersonalen fler kollegor och se till att fler vill jobba kvar i sjukvården genom bättre arbetsvillkor och löneutveckling.
- Se en god och nära vård jämlikt tillgänglig i hela regionen. Bygga ut vården med fler vårdcentraler där behoven inte är tillgodosedda. Mer av vården ska ges på vårdcentralerna och förebyggande hälsosamtal ska erbjudas. De som behöver ska garanteras en fast läkarkontakt. Patientavgifterna till vårdcentralerna ska sänkas.
- Skapa en tryggare förlossningsvård med fler förlossningsplatser och en barnmorska per födande kvinna
- Stärk äldrevården med mer medicinsk kompetens och fler läkare, kommunalisera hemsjukvården, bygg sammanhållna vårdkedjor och korta köerna på akuten.
- Öka tillgången till psykiatrisk vård för både unga och vuxna. Öka tillgången till psykiatrisk kompetens på vårdcentraler, barnavårdscentraler och ungdomsmottagningar över hela regionen. Öka elevhälsan och regionens samverkan kring ungas psykiska hälsa. Säkerställa att vårdkedjorna håller ihop, att ingen tappas bort i övergången från barn- till vuxenpsykiatri och att unga och deras anhöriga har en väg in i vården.

Ta tillbaka kontrollen över äldreomsorgen

Alla ska kunna se fram mot en trygg ålderdom – inte bara de med bäst förutsättningar. De som behöver äldreomsorg ska möta hög kvalitet, kontinuitet bland personalen och rätten till självbestämmande ska värnas.

I Stockholmsregionen ska man kunna åldras i trygghet och med värdighet. Vi vill bygga en stark äldreomsorg och vi motsätter oss marknadsexperiment.

Pandemin har påvisat revor i äldreomsorgen. Revor som behöver åtgärdas. De äldre drabbades hårt i en miljö där de borde varit skyddade. Otillräckliga rutiner, olika utförare, många vikarier och timanställningar, brist på skyddsmaterial och utbildning bidrog till att alltför många äldre i vår region drabbades hårt. Det är oacceptabelt. Vi ska stärka äldreomsorgen så att ingen äldre eller anhörig ska känna samma utsatthet igen. Samarbetet ska utvecklas med frivilligorganisationer och pensionärsorganisationer.

Att införa heltid som norm, minska antalet visstidsanställningar och avskaffa delade turer är avgörande för att äldre ska få en bättre kontinuitet bland sin omsorgspersonal. Det ökar tryggheten, minskar smittspridning och skapar bättre arbetsvillkor för personalen. Personalens villkor är avgörande för en hög kvalitet och

trygghet. Oavsett utförare kräver vi att rätt medicinsk kompetens och modern medicinsk utrustning finns runt de äldre. Det underlättar för personalen och skapar frihet för den äldre

Språket och förmågan att kommunicera har en avgörande betydelse i omsorgsarbetet. Alla som möter äldre ska ha tillräckliga kunskaper i svenska och de som behöver ska kunna studera svenska på betald arbetstid. Samtidigt som kompetenser i olika språk är meriterande

Tryggheten och flexibiliteten inom hemtjänsten ska öka. Därför vill vi ha ett maxtak för hur många olika anställda som får komma hem till den äldre. Samverkan mellan regionen och kommunerna behöver stärkas för att planering inför utskrivning från sjukhus sker med den äldre i centrum. Mobila närsjukvårdsteam skall finnas med läkare från vårdcentral som arbetar i team med kommunens personal för den äldre som är inskriven i hemsjukvård. För de hemtjänsttagare som önskar vill vi kunna erbjuda särskilda tilläggstjänster, utöver den biståndsbedömda tiden, inom den kommunala hemtjänsten. Idag kan bara de privata utförarna erbjuda detta.

Vi ska tillsammans ställa högre krav på äldreomsorg och hemtjänst och öka kvaliteten och friheten för våra äldre. Ingen ska behöva vara orolig för att välfärden inte räcker till eller brister i kvalitet och trygghet.

Vi vill

- Öka tryggheten inom omsorg och hemtjänst genom att införa heltid som norm, avskaffa delade turer och minska antalet visstidsanställningar, och att personalen ska ha rätt till fria arbetsskor.
- Alla som möter de äldre ska ha bra kunskaper i svenska språket.
- Att fler ska kunna gå vård- och omsorgsprogrammet på gymnasiet och därefter arbeta inom omsorgen. Därför ska antalet platser öka och yrket blir mer attraktivt.
- Öka tryggheten inom hemtjänsten genom färre personal per hemtjänsttagare, genom att avskaffa stressande minutscheman och genom att införa en fast omsorgskontakt. Införa en förenklad biståndsbedömning och kostnadsfritt trygghetslarm för alla över 70 år
- Driva på för en lagändring så att kommunens egen hemtjänst kan erbjuda tilläggstjänster.

Ta tillbaka kontrollen över skolan

En skola som lyfter alla barn är grunden i vårt välfärdssamhälle. När alla får chans att utvecklas efter bästa förmåga blir vårt samhälle starkare. Idag klarar skolan inte det uppdraget. Det finns flera skäl till det, men ett skäl är

marknadsstyrningen av svensk skola. Därför ska vi ta tillbaka den demokratiska kontrollen över skolans utveckling.

Skolans resurser måste användas rätt och gå till fler lärare, datorer och böcker. Inte till vinster som hamnar i något skatteparadis. Högre lärartäthet, fler specialutbildade pedagoger, en god arbetsmiljö och en väl utbyggd elevhälsa på alla våra skolor är viktiga förutsättningar för att höja resultaten och minska ojämlikheten. Skolfrukost ger lugnare klassrum och högre koncentration hos eleverna. Det bidrar till att öka kunskapsresultaten. Den möjligheten vill vi ge alla barn.

Språket är en nyckel för att nå framgång i skolan och den grunden läggs i förskolan. Där ska alla barn ges en tryggare och mer lärorik uppväxt av fler utbildade förskolelärare, pedagoger och barnskötare. Barngruppernas storlek är viktigt att hålla nere för att varje barn ska ha chans att utvecklas på bästa sätt.

Problematisk och långvarig frånvaro ska förebyggas och följas upp, resurser ska sättas in tidigt för de som behöver anpassningar och stöd. Elever med funktionsnedsättning ska ges bättre förutsättningar.

Syskonförturen är viktig att värna både i förskolan och i grundskolan. Skolor måste finnas i olika delar av en kommun för att elever ska ha nära till skolan. För att alla ska ha samma möjligheter krävs olika mycket hjälp och stöttning beroende på elevernas behov. Därför måste det vara kommunerna som får planera var skolor ska ligga och över hur resurserna fördelas, inte skolföretagens vinstkalkyler. Skattemedel som vi gemensamt investerar i skolan ska gå till skolan. Kommunerna ska ha veto vid utökningar och nyetableringar av friskolor. Elever och föräldrar ska ha möjlighet att välja skola, men skolan ska inte kunna välja elever. Oavsett om du bor i skärgården, på landsbygden, i täta stadsmiljöer eller i förorten ska du ha de bästa möjligheterna att lära. Betyg måste vara rättvisa och likvärdiga - glädjebetyg och betygsinflation ska inte få förekomma.

Utbildning behövs för varje människas utveckling. Samtidigt måste utbildningar som erbjuds matcha arbetsmarknadens behov. Idag startar alltför många skolföretag utbildningar som kostar mindre och är enkla att driva, eftersom det ger störst vinst. Samtidigt erbjuds kostsamma utbildningar av för få aktörer. Det leder till att det saknas hantverkare samtidigt som många medieutbildade 20-åringar riskerar att stå utan jobb, så kan vi inte hantera vare sig samhällets resurser eller elevernas framtid.

I stället måste det vara samhällets och elevernas långsiktiga bästa som avgör vilka utbildningar som tillhandahålls. Vi vill avskaffa den fria etableringsrätten och i stället samordna regionens gymnasieplatser så att en balans mellan elevers önskemål, resurser och arbetsmarknadens behov skapas. Vuxenutbildningens kvalitet ska säkras. Yrkehögskolans koppling till det regionala behovet och arbetsmarknadens parter ska värnas.

Den kraftiga utbyggnaden av den högre utbildningen har bidragit till att bredda rekryteringen till högre studier. Stockholmsregionen kan utvecklas ännu mer och en viktig pusselbit är att Södertörns högskola blir universitet. Det är viktigt för balansen i regionen men även för att rekryteringen till forskarutbildningen ska kunna breddas, så att begåvning, intresse och fallenhet styr - inte bakgrund. Ju större bredd desto större spets inom forskningen – det tjänar alla på.

Vi vill

- Ökad lärartäthet, fler specialutbildade pedagoger och en god väl utbyggd elevhälsa i alla skolor är viktiga förutsättningar för att öka resultaten och minska ojämlikheten. Skolfrukost ger lugnare klassrum och högre koncentration hos eleverna. Det bidrar till att öka kunskapsresultaten. Den möjligheten vill vi ge alla barn.
- Kommunen ska ta ansvar för att skolorna ligger där de bäst behövs och kunna stoppa etableringar som bidrar till ökad segregation. Kommunerna ska ha vetorätt vid utökning och nyetablering av friskolor. Skolpengssystemet behöver reformeras och bidra till en behovsstyrd resursfördelning. En gemensam antagning ska införas, där kötid inte är ett kriterium. Nyanlända elever ska fördelas mer jämt mellan skolor. Ny lagstiftning krävs så att skattemedel som vi gemensamt investerar i skolan går till skolan.
- Stora barngrupper i förskolan ska bli mindre. Fler förskollärare och barnskötare ska utbildas och målet är att alla som arbetar i barngrupp har en relevant utbildning. För att öka integrationen ska fler barn skrivas in i förskolan i områden med låg inskrivningsgrad. Språkstärkande insatser ska göras och all personal ska ha goda kunskaper i svenska. Personalen ska få arbetskläder och skor.
- Att gymnasieskolans organisering, planering och dimensionering samordnas och att hänsyn tas till arbetsmarknadens utveckling och långsiktiga planering.
- Att Södertörns högskola ska bli universitet.

Öka takten i klimatomställningen

Stockholmsregionen ska vara ledande i klimatomställningen. Här ska ekonomisk tillväxt och fler nya jobb kombineras med en grön omställning. Sverige ska vara klimatneutralt senast år 2045. Stockholmsregionen ska ha högre ambitioner.

Idag lever vi långt över våra ekologiska tillgångar. Vi ser det genom kraftiga klimatomslag med extrem torka, kraftiga skyfall och stigande havsnivåer. Utsläppen är också ojämlikt fördelade mellan olika inkomstgrupper.

Klimat- och miljöarbetet sträcker sig över samtliga politikområden och inom varje sektor måste en omställning ske. Här fokuseras på de områden där de negativa effekterna på klimatet och miljön är som störst i vår region och där politiska beslut i Region Stockholm och i länets 26 kommuner kan göra stor skillnad, såsom transporter, byggnation, närmiljö, samt konsumtion och återbruk.

Vår vision är en storstadsregion där vår livsstil och vår konsumtion sker på ett hållbart sätt med respekt för vår miljö, vår individers hälsa och för klimatet. För att få ned utsläppen måste vår ekonomi bli cirkulär. Material och varor måste bli mer hållbara, och kretslopp måste slutas. Som stora inköpare av varor och tjänster har regionen och länets kommuner ett mycket stort ansvar för att driva på utvecklingen mot ökad hållbarhet. Krav måste ställas på företag att säkra ett livscykelerspektiv på produkter. Med högre andel närproducerat och mer återanvändning av material kan vi också minska transporterna. Den mat som serveras i skolor och äldreomsorg ska smaka bra och hålla hög kvalitet och bidra till en hållbar livsmedelsproduktion.

Idag står bebyggelsesektorn för nästan 40 % av de territoriella utsläppen i Stockholmsregionen. Klimatpåverkan från byggskedet kommer främst från tillverkningen av byggmaterial såsom cement och stål. Utsläppen från byggprocessen av ett hus är lika stora som utsläppen från husets 50 första års drift. Bostadsbyggande med massiv trästomme har visat sig stå för knappt hälften så stor klimatpåverkan som betong. Vi vill därför att byggnationen av hus i trä, eller annat förnybart material, i trä eller annat förnybart material i Stockholmsregionen ska öka. För att minska klimatavtrycket från bebyggelsen krävs även politiska reformer och investeringar som bidrar till energieffektivisering av befintliga byggnader och till klimatsmarta energilösningar i nybyggnationen såsom exempelvis utvecklingen av smart fjärrvärme och användningen av solenergi.

Idag står vägtrafiken för hälften av de territoriella utsläppen i Stockholmsregionen och en grön omställning av transportsektorn är nödvändig för klimatet. Utsläppen från transporter måste minska. Nybilsförsäljning av fossildrivna bilar ska upphöra senast 2030. Utbyggnaden av laddinfrastruktur behöver snabbas på och bli tillgänglig i hela vårt län liksom i landet i stort, också vid flerfamiljshus, för att fler ska våga gå över till elfordon. Tunga transporter måste också elektrifieras eller använda sig av biobränslen, och kunna köra med längre släp. Detsamma gäller sjöfarten. Cykelvägnätet ska byggas ut i hela regionen och länecyklar ska finnas vid större stationer och bytespunkter i hela länet.

Ett ytterligare sätt att minska klimatpåverkan från transporter är att underlätta för människor att distansarbeta inom fler yrken. Allas tillgång till bra internetanslutning är en förutsättning. Arbetsgivare, som kommuner, stat och region, bör möjliggöra för medarbetare att jobba på distans. Det minskar trängseln i trafiken, minskar utsläppen och ökar ofta livskvalitén. Samhällsplaneringen måste bidra till att minska behovet av transporter och bidra till låg energianvändning och mer hållbart byggande. Samtidigt måste samhällsplaneringen i högre utsträckning utgå ifrån ett förändrat klimat.

Den utbredda användningen av kemikalier som numera återfinns överallt i naturen är också en källa till oro. Både för att det riskerar människors hälsa och för att det skadar naturens ekosystem genom att till exempel bidra till att bin dör. Även här kan de krav som ställs vid upphandlingar bidra till mer hållbara lösningar. Människors tillgång till skog, ängar och vatten är en viktig resurs för vårt land och vår region som vi ska värna. Vi behöver naturen, och vi måste bli bättre på att leva i samklang med den.

Stockholmsregionen har alla förutsättningar att gå före i omställningen. Det är viktigt inte minst som förebild för andra storstadsregioner. Det leder också till att vår konkurrenskraft ökar, fler jobb skapas och vår arbetsmarknad stärks med forskning och företag som driver utvecklingen. Klimatomställningen får inte leda till ökad ojämlikhet, tvärtom ska den bidra till att minska klyftorna i samhället.

Vi vill

- Alla kommuner i länet och Region Stockholm ska ha en klimatplan och budget som visar hur snabbt klimatutsläppen måste minska. Den offentliga upphandlingen ska driva på omställningen till ett hållbart samhälle. Sätta nationella mål för minskad konsumtionsbaserad klimatpåverkan och arbeta för att uppnå dem regionalt genom att stimulera cirkulära lösningar. Införa kemikalieplaner för att aktivt fasa ut miljö- och hälsofarliga kemikalier och produkter i alla kommuner och Region Stockholm.
- Elektrifiera vägtrafiken i hela länet. Förbättra energiförsörjningen och energianvändningen i länet. Elnäten måste byggas ut för att säkra elförsörjningen av vår region. Biogasproduktionen måste öka för att bättre ta tillvara vårt matavfall och göra det möjligt för industrin och sjöfarten att bli fossilfri. Tillgången till fjärrvärmeanslutning måste öka. Installera solceller på fler offentliga byggnader. Stockholmsregionen ska bli en ”smart city” där tekniken bidrar till minskad energiförbrukning.
- Nybyggnationen av bostäder, offentliga byggnader och kommersiella lokaler i Stockholmsregionen ska i första hand ske i trä eller annat förnybart material.
- Skydda de gröna kilar som finns i Stockholms län. Allmänhetens närhet och tillgång till grönområden, skogar och vattendrag ska säkerställas.
- Lägg ned Bromma flygplats och utveckla Arlanda till ett centrum för fossilfritt flyg. Bygg ut den spårbundna trafiken till och från flygplatsen.

En stark kollektivtrafik – för tillväxt, jämlikhet och klimatomställning

Stockholmsregionen är alla vi som lever, bor och verkar här, oavsett var i länet vi befinner oss. Alla ska omfattas av utvecklingen och kunna bidra till tillväxten. Det ska vara lätt att göra rätt för att bidra till den klimatpositiva omställningen. Alla ska också få ta del av de värden som skapas i vårt län, och på jämlika villkor delta på arbetsmarknaden, i utbildningar och fritidsaktiviteter.

Socialdemokraternas övergripande syften med en stärkt infrastruktur och kollektivtrafik är därför att bidra till att uppnå klimatmålen och till en jämlik region med stark ekonomisk utveckling.

Förutsättningarna ser olika ut i vårt stora län. Bil är en förutsättning för att få vardagen att fungera för många som bor i mer glesbefolkade delar, medan andra i hög utsträckning kan använda kollektivtrafiken. Beroendet av bilen måste kraftigt minska då detta är avgörande för att uppnå klimatmålen om att vara klimatneutrala senast år 2045.

Målsättningen måste vara att kollektivtrafiken ska vara snabbare än att åka bil där så är möjligt i vårt län. Det självklara valet att resa i vår region ska vara kollektivt. För det krävs att vi prioriterar kollektivtrafikens framkomlighet. Fler och snabbare tvärförbindelser, framför allt mellan regionala kärnor. Det krävs utbyggd spårtrafik, tätare avgångar i tunnelbana och pendeltåg. Bättre busstrafik genom nya snabbgående bussar BRT och säkra busslinjer som förbinder stadsdelar inom kommunerna. Idag förlorar kollektivtrafiken mot bilen i merparten av de resor som görs.

Byten ska synka och kollektivtrafiken ska vara trygg oavsett var du reser, vem du än är eller vart du ska. Att bli stående vid en station där du känner dig otrygg för att tåget var sent och bussen hunnit gå är inte acceptabelt. Att bedriva företag runt om i vårt län kräver många gånger att man vet att kollektivtrafiken även ute i länet fungerar och går att lita på.

En väl fungerande och pålitlig skärgårdstrafik är en förutsättning för boende, arbete, företagande och besökare i skärgården. Skärgårdstrafiken ska utvecklas så att det är möjligt att bosätta sig eller etablera verksamheter i hela skärgården, inte bara på kärnöarna. I de inre delarna av vår region är pendelbåtstrafik ett bra sätt att skapa genare förbindelser och minska restiden. Våra vattenvägar kan, där det skapar effektivare förbindelser, vara ett bra sätt att avlasta vägtrafiken och få fler att åka kollektivt.

För att fler ska välja att resa kollektivt måste det bli enklare och mer bekvämt med mindre trängsel. Bussarna och tågen måste gå i tid.

Vi vill

- Öka turtätheten genom att gå mot att införa 10-minuterstrafik och nattrafik på pendeltågen. Skynda på planeringen av nästa steg i tunnelbaneutbyggnaden. Utveckla BRT (Bus rapid transit) som en ny typ av snabbgående busstrafik, elektrifiera bussen och öka framkomligheten. Bygg fler tvärförbindelser över länet så att vi får snabbare resor.
- Bygg ut infarts-/pendlarparkeringarna det blir enklare att resa kollektivt. Se till att stationer och busshållplatser är trygga och utan trängsel.
- Vi stärker skärgårdstrafiken genom nya och ombyggda båtar och att låta Waxholmsbolaget sköta trafikledningen. Replipunkterna (knutpunkter för transport till och från skärgården) ska drivas av regionen och ha en bättre standard.
- Vi behöver bromsa taxehöjningarna så att fler väljer kollektivtrafiken. Det ska bli billigare för ungdomar att resa med SL, gratis för barn upp till 12 år och lägre taxa när man reser utanför rusningen.
- Färdtjänsten ska utgå från den enskildes rätt till ett aktivt liv som förälder, fritidsutövare, anställd eller student. Du ska kunna lita på att komma i tid och få hjälp hela vägen.

Bygg bostäder för alla – i hela Stockholmsregionen

För oss socialdemokrater är bostaden en social rättighet och bostadspolitiken en viktig del av välfärdspolitiken. Hemmet ska vara den trygga punkten i varje människas liv.

Hur vi planerar våra städer och framtidens boende är avgörande för flera av de samhällsproblem som vi ser idag kopplade till otrygghet, kriminalitet och segregation. Bostadspolitiken för Stockholmsregionen ska utjämna klyftor. Det ska vara lätt och möjligt att byta bostad i takt med ändrade livsvillkor. De senaste fem åren har länets befolkning ökat med 180 000 personer. 2030 kan vår region ha 2,8 miljoner invånare. Men för att den utvecklingen ska bli verklighet måste regionens bostadsplanering förbättras. Vi ser med oro på den negativa nettoutflyttningen från Stockholmsregionen. Det är en trend som grundar sig i regionens dysfunktionella bostadsmarknad och riskerar att skada kompetensförsörjningen och jobben, ekonomin och välfärden.

Men för att klara bostadsförsörjningen behöver länet ha ett välplanerat byggande och att alla kommuner tar sitt ansvar för att det ska finnas bostäder att efterfråga för alla inkomstgrupper i kommunen.

Ideologiska ombildningar av hyreslägenheter till bostadsrätter har resulterat i att hyresrätterna är 30 procent färre än vid millennieskiftet. Samtliga av Stockholmsregionens 26 kommuner rapporterar bostadsunderskott. Störst är bristen på hyresrätter.

Hemlösheten är stor i vår region och många av de drabbade lider av psykisk ohälsa eller missbruk. Det blir också vanligare att personer utan behov av annat socialt stöd står utan bostad. Vräkningar som drabbar barn minskar men många barnfamiljer har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden. Hårda krav eller en ekonomi som inte räcker till gör det svårt att få en bostad.

Bostadsbristen leder bland annat till en illegal andrahandsuthyrning som orsakar stora missförhållanden och göder kriminalitet. De allra mest utsatta drabbas allra hårdast. För att komma till rätta med detta kommer vi ta krafttag mot exploateringen av utsatta människor på bostadsmarknaden. Bland annat genom att genomföra en ny folkräkning.

Vi vill införa en bostadsgaranti för unga i länet. Det förutsätter att vi fortsätter bygga fler hyresrätter med rimliga hyror. Det kräver också att vi stoppar ombildningarna. Vi vill bygga fler bostäder anpassade för äldre, såsom mellanboenden, trygghetsboenden och seniorbostäder, där äldre har råd att bo och kan trivas.

De allmännyttiga kommunala bostadsföretagen är viktiga för kommunernas möjligheter att bedriva en aktiv bostadspolitik. Och med hjälp av dem kan vi säkra bostadsförsörjningen. Det pågår en avfolkning i skärgården. Vi behöver se över hur vi kan säkerställa en tillgång till allmännyttan även i skärgården. När vi blandar hyresrätter, villor, radhus och flerfamiljshus så ökar vi kontakten människor emellan och otryggheten minskar. En medveten stadsplanering kan främja jämlikhet, jämställdhet och klimatmässig hållbarhet i hela regionen.

Vi vill

- Att alla kommuner ska ha ett allmännyttigt bostadsbolag. De ska ha rätt förutsättningar för att motverka hemlöshet och främst att barnfamiljer drabbas. De allmännyttiga bostadsbolagen ska också ha i uppdrag att se över möjligheten att förenkla för unga och studenter att få en första lägenhet så att vi kan införa en bostadsgaranti för unga. De allmännyttiga bostadsbolagen ska även ha ett uppdrag att tillhandahålla boenden för våldsutsatta.
- Alla kommuner ska ha en aktiv och medveten politik för mark- och bostadsplanering som främjar bostadsbyggandet runt om i regionen. Bygga fler bostäder för äldre, såsom mellanboenden, trygghetsboenden och seniorbostäder.

- Ta krafttag mot den illegala andrahandsuthyrningen av lägenheter som orsakar stora missförhållanden och göder kriminaliteten. Genomföra en ny folkräkning.

Stockholmsregionen – en attraktiv arbetsmarknad

Stockholms län svarar för en knapp tredjedel av Sveriges totala bruttonationalprodukt och är en tillväxtmotor för hela landet. Här ska alla som kan jobba – det är avgörande för finansieringen av vår gemensamma välfärd. Personer som står utanför eller är nyanlända ska snabbt i jobb eller utbildning som leder till jobb. Stockholm ska vara en region som håller ihop. En region där företagsamhet och entreprenörskap får de bästa förutsättningarna för att forma framtidens lösningar.

Vår region är en av världens mest innovativa. Här finns en god tillväxtpotential och bra förutsättningar för att kunna leverera de innovationer som världen efterfrågar för att klara framtidens utmaningar. Vi vill skapa goda förutsättningar för företagare i regionen, med fler företag som utvecklas och växer. Som är med i omställningen och anställer fler. Vi ska leda klimatomställningen och skapa tillväxt och gröna jobb i hela vår region. Vi vill också se att en högre andel kvinnor startar företag i vår region. Stockholmsregionen behöver fler utbildningsplatser i högre utbildning och i yrkeshögskola. Tillväxt, forskning, framsteg och innovation ska genomsyra Stockholmsregionen och Södertörns högskola ska därför bli universitet.

Befolkningsmässig och ekonomisk tillväxt är avgörande för regionens fortsatta utveckling. En förutsättning för att möta denna utmaning är att fler bostäder byggs. Människor ska kunna flytta till och inom vår region för att jobba. Företagen ska kunna rekrytera kompetens från alla delar av regionen, landet och världen utan att det stoppas av bostadsbrist. Det behövs även tydliga förutsättningar för nödvändig kompetensinvandring och attrahera fler gästforskare till Stockholmsregionen. Båda är viktiga delar för att stärka regionens innovation och konkurrenskraft.

Reglerna för arbetskraftsinvandring måste skärpas och arbetskriminalitet stoppas. Hela samhället förlorar när löner och arbetsvillkor dumpas av oseriösa arbetsgivare.

Arbetsmarknaden i Stockholmsregionen behöver många olika arbetsplatser och olika typer av verksamheter. De senaste åren har en majoritet av de nya jobben växt fram i små och medelstora företag. Samtidigt spelar förstas de stora exportföretagen i vår region en avgörande roll för inte bara regionens utan hela landets utveckling.

Vi behöver fler som vill jobba inom välfärden. Det kräver att arbetsvillkoren stärks och det kräver att kommunerna och regionerna vid anställning av personal utgår från

heltid som norm och omfattas av kollektivavtal. Och att majoriteten av personalen har möjligheten att få tillsvidare tjänster. Kommunerna och regionen har potential att påverka normerna på arbetsmarknaden i Stockholmsregionen genom att motverka otrygga anställningsförhållanden. I de fall offentlig verksamhet upphandlas ska anställningstryggheten säkras. Högre ställda krav och bättre uppföljning och kontroll vid offentliga upphandlingar motverkar oseriösa företag och arbetslivskriminalitet. Men den nationella politiken för att upptäcka och förhindra illegal arbetskraft och social dumping måste också skärpas.

Importen av illegal arbetskraft och social dumpning drabbar svenska arbetstagare och undergräver den svenska modellen. Utöver skärpningar av den nationella politiken behöver vi göra mer i vår region. Nyanlända ska snabbt få kontakt med arbetsförmedlingen och komma i gång med språk- och jobbinsatser. De nyanländas kompetenser och utbildningar ska tas till vara. Validering av kompetens ska snabbt erbjudas alla, oavsett bakgrund. Försörjningsstöd kan vara nödvändigt för att klara en komplicerad livssituation. Men det ska inte vara en permanent försörjning. Försörjningsstödet ska vara inriktat mot arbetslinjen och alla som har arbetsförmåga ska så snabbt som möjligt bli aktivt arbetsökande. Förbättra kommunernas förutsättningar att medverka till samt få ersättning för att utföra arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Vi ser behovet av rätt matchning på arbetsmarknaden och fungerande arbetsförmedling för både arbetsgivare och arbetssökare.

Vi vill

- Att heltid och tillsvidareanställning är norm för anställda i kommuner och Region Stockholm. Att samma krav ställs av kommuner och Region Stockholm på företag som bedriver verksamhet på uppdrag av kommunen eller regionen.
- Stärk kompetensförsörjning för att skapa goda förutsättningar för innovationer och nya gröna näringar. Riktade insatser inom utbildning baserat på företagens behov i regionen. Södertörns högskola ska bli universitet.
- Ta krafttag mot all typ av arbetslivskriminalitet. Krav som ställs på företag i upphandlingar och valfrihetssystem (LOV) ska, så långt det är möjligt, gälla underentreprenörer i alla led genom huvudentreprenörsansvar och vara i nivå med centrala kollektivavtal.
- Planera infrastruktur och ge goda förutsättningar för våra företag. Främja företagande - särskilt kvinnors. Förbättra tillgången till olika företagsrådgivare med olika specialiteter och inriktningar. Utveckla kvaliteten på kommunernas och regionens service till och dialog med företag - särskilt med småföretag.
- Erbjud flera unga sommarjobb som ett första kliv in i arbetslivet. Att nyanlända och arbetssökande tidigt ska få rätt stöd för att komma i arbete, och deltar i svenskundervisning omedelbart.

Konsten, kulturen och idrotten bidrar till en rikare Stockholmsregion

Konsten, kulturen, idrotten och det idéburna föreningslivet bidrar till att skapa ett rikare och mer demokratiskt samhälle. Kulturen tillför oss människor unika värden, ger perspektiv på det egna livet och förståelse för omvärlden. Vi vill att människor ges goda möjligheter att delta i samhället och bidra till demokratin. Det förutsätter levande folkrörelser och en stark folkbildning.

Fler scener och andra investeringar i kulturen skapar ett rikare samhälle och nya jobb, både inom och utanför de kreativa näringarna. Modellen att avsätta en procent till konstnärlig utsmyckning bör omfatta alla nybyggnationer, även privata byggbolag.

Vi vill att kultur och meningsfull fritid ska vara tillgänglig för alla; en kulturell allemansrätt! Därför är det idéburna föreningslivet, idrotten, folkbildningen, trossamfunden, kulturlivet, biblioteken och kulturinstitutionerna så viktiga.

Barns och ungas tillgång till meningsfulla aktiviteter på sin fritid kommer inte av sig självt. Ekonomiska förutsättningar, föräldrars arbetsituation och egna erfarenheter har stor betydelse. Det behövs lägre trösklar och fler trygga platser för möten, musik, idrott och kreativitet.

Idrotten ger förebilder, utbildning i demokrati, integration och ledarskap. Alla barn och unga ska ha möjlighet att vara med, oavsett föräldrarnas ekonomiska förutsättningar. Det förutsätter låga avgifter. Allas möjligheter att idrotta på sina villkor, oavsett kön och fysiska förutsättningar, kräver att den akuta bristen på idrottsanläggningar och andra idrottsytor i regionen åtgärdas. Samverkan över kommungränserna behöver underlättas.

Demokratin börjar i vardagens gemenskap där människor möts; i idrottshallen, på läktaren, i studiecirkeln, på kulturskolan eller mellan bokhyllorna i biblioteken. Fler mötesplatser behövs för att möta dagens mångfald av kulturer samt för att möjliggöra planerade och spontana möten mellan människor. Fler ska hitta till biblioteken, inte bara för att låna böcker utan också för aktiviteter, samtal, dialog och debatt. Skolbiblioteken har en viktig roll att spela.

Rätten att uttrycka sin mening, påverka och påverkas av andra och gemensamt driva på utvecklingen i någon riktning är grundfundament i en väl fungerande demokrati. Den förändringskraft som uppstår när människor möts till gemensam handling stärker det sociala kapitalet och spelar en viktig roll i samhället. Samhällsbygget måste bygga på tilltro till medborgarnas eget engagemang och egna organisationer

Vi vill

- Öka stödet till kulturföreningar, studieförbund och folkhögskolor. Inför fri entré till regionala muséer.
- Ta tillvara kulturarbetares kompetens inom andra verksamheter, till exempel genom mer kultur i vård och omsorg.
- Bygga fler idrottsanläggningar. Även ytor och lokaler för spontanidrott, lek, motion och organiserad idrott ska planläggas för när det byggs nya bostadsområden. Nya skolor ska byggas med hallar för idrott och lek.
- Ge idrottsrörelsen ökade möjligheter att knytas till skolan och fritidsverksamheten. Flickor och pojkar ska ha lika förutsättningar.
- Alla skolor ska ha tillgång till fungerande skolbibliotek.
- Att lokaler för föreningsliv, folkbildning, idrott och kultur ska vara lättillgängliga, ha hög standard med modern teknik och stå öppna för alla på rimliga villkor.

Socialdemokraterna